

หลักการของ AI และความท้าทายของการนำไปปฏิบัติ

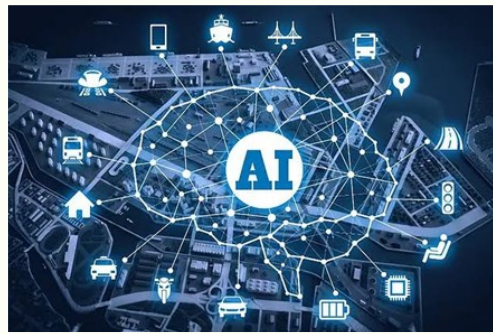
เรียบเรียงและวิเคราะห์โดย พ.ท. อัครชัย หนูนภักดิ์

สถาบัน Center for Strategic and International Studies (CSIS) ซึ่งเป็น Think Tank ของสหรัฐฯ ได้อธิบายถึง “หลักการของ AI และความท้าทายของการนำไปปฏิบัติ” สรุปได้ดังนี้

คณะกรรมการนวัตกรรมความมั่นคง (Defense Innovation Board: DIB) แนะนำ กท.สหรัฐฯ ให้ใช้ “หลักศีลธรรมสำหรับ AI” ประกอบด้วย (1) **ความรับผิดชอบ**: มนุษย์ควรเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา และการปฏิบัติ (2) **ความเที่ยงธรรม**: หลีกเลี่ยงความอคติโดยไม่ตั้งใจ (3) **ติดตามได้**: ทราบถึงขีดความสามารถของ AI (4) **ความเชื่อถือได้**: ความมั่นใจในความปลอดภัยและความทนทานในการใช้งาน

และ (5) **สามารถควบคุมได้**: หลีกเลี่ยงการทำร้ายโดยไม่ตั้งใจ หรือการหยุดชะงักในการทำงาน ซึ่งความท้าทายที่แท้จริงจะเกิดขึ้นกับ “การนำไปปฏิบัติ” ซึ่งอาจมีส่งผลถึงกระบวนการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยี และกลไกกำกับดูแลของ กท.สหรัฐฯ เช่น การจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนในการพัฒนานวัตกรรม โดยสภา

องเกรส จะต้องปรับโครงสร้างของหน่วยงานกำกับดูแลด้านเทคโนโลยีของ กท.สหรัฐฯ และเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของแต่ละเหล่าทัพ ตลอดจนสร้างแนวทางการมีส่วนร่วม ในการสร้างต้นแบบและเพิ่มความรวดเร็วในการทำงาน DIB ได้จัดตั้งโครงการ “Software Acquisition and Practices (SWAP)” ขึ้น เพื่อชี้แนะประเด็นที่ DIB ควรให้ความสนใจเกี่ยวกับ AI และกระตุ้นให้ กท.สหรัฐฯ เพิ่มความสามารถการพัฒนาซอฟต์แวร์ให้ถึงขีดสุด แต่สำหรับ AI นั้น ยังคงมีความไม่ลงตัวระหว่างหลักการของ DIB และความเร่งด่วนในการพัฒนา ซึ่ง AI ของ กท.สหรัฐฯ จะยังต้องทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และควรตอบสนองวัตถุประสงค์ในรายละเอียดได้มากขึ้น โดยทั่วไป SWAP เสนอให้เปลี่ยนกระบวนการพัฒนาซอฟต์แวร์รูปแบบเดิม ซึ่งแยกการพัฒนาออกจากการปฏิบัติ และแทนที่ด้วย “DevOps” ที่รวมทั้งสองเข้าด้วยกัน ทั้งยังแนะนำให้ใช้ “**หลักบริหารแบบคล่องตัว (Agile Management Philosophies)**” การใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการพัฒนา และทดสอบ ตลอดจน ความสัมพันธ์ในอำนาจการปฏิบัติ (Authority-to-Operate (ATO) Reciprocity) นอกจากนี้ SWAP ยังเสนอให้ กท.สหรัฐฯ ปรับปรุงความปลอดภัยของ AI ตั้งแต่ที่ยังสามารถทำได้ แต่ยังคงเกิดคำถามถึงความสอดคล้องระหว่างความเร่งด่วนในการพัฒนา กับหลักศีลธรรมสำหรับ AI ที่เสนอโดย DIB

คำถามดังกล่าวเป็นประเด็นที่ DIB กท.สหรัฐฯ และประชาคมความมั่นคง ควรให้ความสนใจ ประเด็นคำถามเช่น (1) ความเข้มงวดในการใช้หลักการดังกล่าว (2) ขีดความสามารถของ กท.สหรัฐฯ ในการติดตามโดยไม่รบกวนความคล่องตัวในการทำงาน (3) ปริมาณหรือรูปแบบของกลไกกำกับดูแลที่ควรนำมาใช้ เพื่อให้น้ำหนักถึงความปลอดภัย และความทนทานในการใช้งาน และ (4) ช่วงเวลา และวิธีการในการนำหลักการของ DIB เข้ามาสู่วงรอบของ DevOps เป็นต้น ซึ่งประชาคมความมั่นคงมีสิทธิในการเรียกร้องหลักศีลธรรมสำหรับ AI แต่ความท้าทายคือการบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักการดังกล่าวทุก

ประการในเวลาเดียวกัน ซึ่งทั่วไป วิศวกรรมระบบ จะมีการจัดการกับประเด็นดังกล่าว โดยการปฏิบัติตามลำดับความสำคัญของการบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่ง ประชาคมความมั่นคง ควรทำความเข้าใจถึงการปฏิบัติดังกล่าว ดังเช่นที่ กท.สหรัฐฯ ควรมีแผนดำเนินการสำหรับโครงการ AI ที่ยังดำเนินการอยู่ และในอนาคต เพื่อตอบประเด็นคำถามเหล่านั้น จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานวิจัย

ในการระบุและใช้วิธีการเพื่อช่วยการตัดสินใจของ กท.สหรัฐฯ ซึ่ง DIB มองว่า กท.สหรัฐฯ จำเป็นต้องปรับกระบวนการพัฒนาและทดสอบ AI ในปัจจุบัน และหน่วยงานวิจัยควรค้นหาวิธีการรับมือความท้าทายในประเด็นการนำไปปฏิบัติ ซึ่งลดทอนขีดความสามารถในการสร้างความเหมาะสมของ การนำ AI ไปใช้ในแต่ละปฏิบัติการของ กท.สหรัฐฯ

CSIS สรุปว่า การนำไปปฏิบัติ จะยังคงเป็นความท้าทายที่สำคัญต่อไปในอนาคต ซึ่ง DIB ควรเริ่มต้นด้วยการนำเสนอหลักศีลธรรมสำหรับ AI ต่อ กท.สหรัฐฯ ตามด้วยการผลักดัน การพัฒนา และนำ AI ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของหลักการดังกล่าว และประชาคมความมั่นคง จะต้องรับมือกับความท้าทาย เช่น ความเข้าใจการปฏิบัติตามลำดับความสำคัญของการบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักการดังกล่าว การค้นหายุทธศาสตร์ในการสร้างสมดุลให้เกิดขึ้นกับแต่ละวัตถุประสงค์ และการพัฒนาวิธีการซึ่งทำให้ AI เป็นที่น่าเชื่อถือ ตามวัตถุประสงค์ของหลักการดังกล่าวมากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

สำหรับประเทศไทย ควรให้ความสำคัญในประเด็นการสร้างหลักศีลธรรมหรือแนวปฏิบัติในการพัฒนาและการใช้ AI ในเชิงสร้างสรรค์ และควรผลักดันประเด็นดังกล่าวในระดับนานาชาติ สำหรับกองทัพไทย ควรพัฒนา AI ภายใต้อิทธิพลศีลธรรม หรือแนวปฏิบัติดังกล่าว และสนับสนุนการใช้ AI ในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศและอาเซียน